

**6-7 YOSHDAGI BOLALARNI PSIXODIAGNOSTIKA
QILISHDA PROYEKTIV METODIKALARDAN
FOYDALANISH OMILLARI**

Quvvatova Mohira Hikmatillayevna

Termiz Davlat Pedagogika Instituti
Maktabgacha ta'limda tarbiyani tashkil
etish kafedrasini mudiri

Beknazarova Surayyo Turg'unboy qizi

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi
1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolani to'liq tarbiyalash oila, mahalliy jamoatchilik va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasida yaqin hamkorlik sharoitida amalga oshirilishi benihoya katta ahamiyatga ega ekanligi yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, oila, hamkorlik, tarbiya, bola, maktabgacha yoshdagi bola, qarorlar, shaxs, omillar, rivojlanish, ta'lim, Maktabgacha ta'lim vazirligi.

Аннотация: В данной статье освещается, что полноценное воспитание дошкольника имеет неоценимое значение в условиях тесного сотрудничества семьи, местного сообщества и дошкольной образовательной организации.

Ключевые слова: дошкольное образование, семья, сотрудничество, воспитание, ребенок, дошкольник, решения, личность, факторы, развитие, образование, Министерство дошкольного образования.

Abstract: This article highlights that the full-fledged upbringing of a preschooler is of invaluable importance in the conditions of close cooperation between the family, the local community and the preschool educational organization.

Keywords: preschool education, family, cooperation, upbringing, child, preschooler, decisions, personality, factors, development, education, Ministry of Preschool Education.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida berilayotgan ta'limni kuchaytirish va kengaytirish, shuningdek, uyda va jamiyatda sodir bo'layotgan qiziqish va ta'limni

rivojlantirish uchun zarur degan ishonchga asoslanadi. Hamkorlik- bu nima ? Hamkorlik- ikkala tomonning ham huquq va majburiyatlari mavjud bo'lib, bir-birlarini layoqatli deb bilishlari va bir-birlarini sherik sifatida qadrlashlari nazarda tutiladi. Hamkorlik tarbiyachi bilan ishlaydigan oila va jamoa qadriyatlari, turmush tarzi, o'ziga xos xususiyatlarini tan olish va ularni qadrlash, shuningdek, bolalarning o'qishi va rivojlanishiga hissa qo'shadigan ko'plab muhim usullarni qadrlashlarini talab qiladi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilani qo'llab-quvvatlovchi ijtimoiy tashkilot sifatida bolani tarbiyalash, o'qitish va rivojlantirishga yordam beradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar psixodiagnostikasining xususiyatlari "Psixodiagnostika" so'zi tom ma'noda "psixologik tashxis qo'yish" yoki umuman insonning yakuniy psixologik holati yoki biron bir muayyan psixologik xususiyat haqida malakali qaror qabul qilish degan ma'noni anglatadi. Amaliy psixodiagnostika psixolog faoliyatining turli sohalarida qo'llaniladi: u amaliy psixologik-pedagogik eksperimentlarning muallifi yoki ishtirokchisi sifatida ishlaganda ham, psixologik maslahat yoki ruhiy tuzatish bilan shug'ullanganda ham. Ammo ko'pincha psixodiagnostika alohida, mutlaqo mustaqil faoliyat sohasi sifatida ishlaydi. Uning maqsadi psixologik tashxis qo'yishdir, ya'ni. insonning hozirgi ruhiy holatini baholash. Maktabgacha yoshdagi bolalar bir qator psixologik va xulq-atvor xususiyatlariga ega bo'lib, ularni bilish psixodiagnostik tekshiruv jarayonida ishonchli natijalarga erishish uchun zarurdir. Bu xususiyatlar, birinchi navbatda, nisbatan past darajadagi ongni va o'z-o'zini anglashni o'z ichiga oladi.

Bola erishgan rivojlanish darajasini to'g'ri baholash uchun psixodiagnostik test topshiriqlarini bir vaqtning o'zida kognitiv sohani tartibga solishning o'zboshimchalik va ixtiyoriy darajasi uchun hisoblab chiqiladigan tarzda tanlash kerak. Bu, bir tomondan, kognitiv jarayonlarning o'zboshimchalik darajasini, ikkinchi tomondan, ular hali o'zboshimchalik bilan bo'lmagan taqdirda, ularning rivojlanishining haqiqiy darajasini etarli darajada baholashga imkon beradi. 3-6 yoshli bolalarda kognitiv jarayonlarni boshqarishda allaqachon o'zboshimchalik elementlari mavjud. Ammo bu yoshdagi bolalarning asosiy qismi beixtiyor kognitiv jarayonlarning ustunligi bilan

ajralib turadi va bola ularga tayanadi, atrofidagi dunyoni o'rganadi. Shunday qilib, ushbu yoshdagi bolalarning psixodiagnostikasi ikki tomonlama bo'lishi kerak:

Ixtiyorsiz kognitiv jarayonlarning rivojlanishini batafsil o'rganish. Ixtiyoriy kognitiv harakatlar va reaksiyalarni o'z vaqtida aniqlash va to'g'ri tavsiflash.

Maktabgacha yoshdagi bolalar o'zlarining shaxsiy fazilatlarini juda yaxshi bilishmaydi va ularning xatti-harakatlarini to'g'ri baholay olmaydilar. 4-6 yoshdan boshlab, bolalar o'zlarini shaxs sifatida baholashlari mumkin, ammo cheklangan darajada. Shuning uchun, bu erda mutaxassis sifatida bolani yaxshi biladigan kattalardan foydalangan holda, tashqi ko'rikdan o'tkazish usuliga murojaat qilish tavsiya etiladi. Shuningdek, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'z-o'zini baholash turidagi to'g'ridan-to'g'ri mulohazalarni o'z ichiga olgan shaxsiyat anketalari unchalik mos emas. Agar biz bilvosita hukmlar haqida gapiradigan bo'lsak, unda ular bola hali yaxshi bilmagan xatti-harakatlar psixologiyasining xususiyatlarini ham o'z ichiga olmaydi. Umuman olganda, maktabgacha yoshdagi bolalarda psixodiagnostik maqsadlarda bunday anketalardan foydalanishni minimallashtirish kerak va agar ularga murojaat qilish muqarrar bo'lsa, har bir savol bolaga batafsil va tushunarli tarzda tushuntirilishi kerak. Shundagina maktabgacha yoshdagi bolalar psixodiagnostika jarayonida o'z qobiliyatlarini namoyish etadilar, ya'ni. metodlarning o'zi va ulardagi vazifalar butun vaqt davomida bolaning qiziqishini uyg'otsa va qo'llab-quvvatlasa, ularning aqliy rivojlanish darajasini to'g'ri aks ettiruvchi natijalarni ko'rsatish. Bolaning tugallangan vazifaga bevosita qiziqishi yo'qolishi bilanoq, u haqiqatan ham ega bo'lgan qobiliyat va moyilliklarni ko'rsatishni to'xtatadi. Shuning uchun, agar biz bolaning psixologik rivojlanishining haqiqiy darajasini va uning imkoniyatlarini, masalan, potentsial rivojlanish zonasini aniqlamoqchi bo'lsak, ularning barchasi beixtiyor e'tiborni uyg'otayotganiga ishonch hosil qilish uchun oldindan ko'rsatmalar va usullarni ishlab chiqish kerak. boladan va u uchun etarlicha qiziqarli.

Nihoyat, ixtiyoriy kognitiv jarayonlarning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olish kerak, masalan, bu yoshdagi bolalarning beixtiyor e'tiborining nomutanosibliigi va charchoqning kuchayishi. Shuning uchun, bir qator testlarni juda uzoq va vaqt talab

qilmaslik kerak. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun optimal vaqt test topshiriqlarini bajarish vaqti hisoblanadi, bir daqiqadan o'n daqiqagacha va bolaning yoshi qanchalik kichik bo'lsa, u qanchalik qisqa bo'lishi kerak. Eng yaxshi psixodagnostik natijalarni ma'lum bir yosh uchun etakchi faoliyat - o'yin bilan shug'ullanish jarayonida bolalarni kuzatish orqali olish mumkin.

Binobarin, bolalar notanish kattalarni xursand qilishga yoki u bilan aloqa qilishdan "yashirishga" moyil bo'lishadi.

Bolada shaxsiy xususiyatlarning namoyon bo'lishi kattalarga qaraganda ko'proq vaziyatga bog'liq. Vaziyat muloqot jarayonida quriladi: bola eksperimentator bilan muvaffaqiyatli muloqot qilishi, uning savollari va talablarini tushunishi kerak. Bola uchun g'ayrioddiy bo'lgan tushunchalar tizimi, aloqa usullari, u tajribaga kiritilganda kuchli to'siq bo'ladi.

Bola eksperimentatorga qaraganda jonli tasavvurga ega va shuning uchun eksperimental vaziyatni kattalarnikiga qaraganda boshqacha talqin qilishi mumkin. Tajribachilarga bolaning u yoki bu javobni berib, unga berilgan savollar va so'rovlarni to'g'ri tushunganligiga e'tibor berish tavsiya etiladi.

Bolalar psixologiyasidagi eksperimentning o'ziga xosligi shundaki, eksperimental sharoit bolaning tabiiy yashash sharoitlariga yaqin bo'lishi va uning faoliyatining odatiy shakllarini buzmasligi kerak. G'ayrioddiy laboratoriya sharoitlari bolani chalkashtirib yuborishi va faoliyatdan voz kechishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun bolalar ishtirokidagi eksperiment bolaning hayotining tabiiy sharoitlariga yaqin bo'lishi kerak.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixodagnostikasi o'ziga xos xususiyatlarga ega. Maktabgacha yoshdagi bolalar bir qator psixologik va xulq-atvor xususiyatlariga ega bo'lib, ularni bilish psixodagnostik tekshiruv jarayonida ishonchli natijalarga erishish uchun zarurdir. Bu xususiyatlar, birinchi navbatda, nisbatan past darajadagi ongini va o'z-o'zini anglashni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, xotira, e'tibor, fikrlash, tasavvur kabi jarayonlar kam rivojlanganligini yodda tutish kerak. Ko'pincha bunday tadqiqot usullari kuzatish va eksperiment, shuningdek, yordamchi usullar sifatida

qo'llaniladi: bolalar faoliyati va suhbatlari natijalarini tahlil qilish. Eng yaxshi psixodiagnostik natijalarni ma'lum bir yosh uchun yetakchi faoliyat - o'yin bilan shug'ullanish jarayonida bolalarni kuzatish orqali olish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari.- Toshkent 2018 yil.
- 2.F.Qodirova Maktabgacha pedagogika.-Toshkent 2019 yil.
- 3.Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligi. 3-modul.-Toshkent.2008 yil
- 4.Oilalar va mahalliy jamoatchilik bilan hamkorlik. Medodik qo'llanma. - Toshkent 2020 yil.
- 5.Hikmatullaevna, M. K. (2022). DEVELOPMENT OF STUDENTS'CREATIVITY AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(10), 571-574.
6. Kuvvatova, M. (2022). DEVELOPMENT OF STUDENTS'CREATIVITY AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(10), 665-670.
7. Quvvatova, M. H., & Ibrohimova, K. A. (2021). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA EKOLOGIK TUSHUNCHALARNI SHAKLLANTIRISH VOSITALARI. Студенческий вестник, (16-7), 71-73.
- 8.Quvvatova, M. (2022). PEDAGOGIK TA'LIMNING BO'LAJAK BAKALAVRLAR KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISH KONTEKSTIDA TAYYORLASHDAGI KASBIY XUSUSIYATLAR. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 1(27), 29-31.
9. Quvvatova, M. (2022). LEARNING TO DEVELOP THE CREATIVITY OF HIGHER EDUCATION STUDENTS. Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot, 1(28), 131-134.
10. Quvvatova, M. (2022). OLIY TA'LIM TALABALARINING KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI. Академические исследования в современной науке, 1(19), 236-239.

11. Quvvatova, M. (2022). WAYS OF DEVELOPING CREATIVE ABILITIES OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS. Models and methods in modern science, 1(18), 4-7.
12. Quvvatova, M. H., & Alisherova, S. (2022). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING NUTQINI O'STIRISHDA LUG 'AT ISHINING AHAMIYATI. Eurasian Journal of Academic Research, 2(3), 472-474.
13. M Kuvvatova, F Kholmuminova (2023). Development of creativity of students of higher educational institutions pedagogical justification International Conference On Higher Education Teaching 1 (3), 110-11
14. QM Hikmatullayevna (2022). TO DEVELOP THE CREATIVITY OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION IMPORTANCE TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI 2 (12), 262-264
15. M Quvvatova, R Abdusalomova (2023). REQUIREMENTS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' CREATIVE ABILITIES BASED ON A COMPETENCE-BASED APPROACH Наука и инновация 1 (9), 137-139
16. Quvvatova, M. H. (2023). TALABALARINING KREATIVLILIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK JIHATLARINI NAZARIY ASOSLASH. Educational Research in Universal Sciences, 2(11), 382–386. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3993>
17. Quvvatova, M. H., & Nabiyeva, F. I. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK TIZIMI. Educational Research in Universal Sciences, 2(11), 80–82. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3929>
18. Quvvatova, M. H., & Mahmudova, S. S. qizi. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISH MAZMUNI. Educational Research in Universal Sciences, 2(11), 86–88. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3931>
19. Quvvatova, M. H., & Abdusalomova, R. A. qizi. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISHNING

PEDAGOGIK JIHATLARI. Educational Research in Universal Sciences, 2(11), 77–79. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3928>

20. Quvvatova, M. H., & Abdusalomova, R. A. qizi. (2023). PEDAGOGICAL BASIS OF DEVELOPMENT OF STUDENTS' CREATIVE ABILITIES. Educational Research in Universal Sciences, 2(9), 208–211. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/3729>